

Dan proveden u gradnji »duhovnoga doma«

Jure Gabrić, tajnik Kršćanskoga akademskog kruga

Zagreb, 2. prosinca 2009.

»Gradimo duhovni dom« tema je i preokupacija skupine koja je u razmatranju i osmišljavanju daljnega djelovanja Kršćanskoga akademskog kruga u Zagrebu, nekako proljetos, prihvatila ideju o gradnji duhovnoga doma. Ono što ih povezuje, između ostaloga, jest i to da ni sami ne znaju, ili barem ne posve točno, »projekt« gradnje, osobito onaj izvedbeni. No, svjesni smo da su kršćani glede promidžbe kršćanskih vrednota, u svijetu i u nas, u uvjetima demokratizacije društva i svijeta, često ubirali neuspjehe u javnom društvenom angažmanu, u stranačkom i nestranačkom, u politici, kulturi i medijima. Na to nas je upozorio i prvi predsjednik našega kruga pok. Željko Mardešić u svojim napisima o zbivanjima u Hrvatskoj nakon demokratskih promjena 1991. godine. Stoga su, uz prihvaćanje ideje o gradnji duhovnoga doma, odlučili prihvatiti i slogan: »Promijenimo sebe pa onda pokušajmo mijenjati druge i svijet oko sebe.«

Traženje graditeljskih ideja i graditeljskoga potencijala započelo je u listopadu o.g. od riječi Evanđelja: »Učitelju gdje stanuješ«, a onda nastavljeno i propitivanjem, jasno u evanđeoskom štitu, što nam je činiti u pripravi za stanovanje u stanovima koje nam Krist pripravlja u Očevu domu. Bilo je to u nekoliko mjesečnih susreta, kada se članovi kruga inače sastaju, a priključivali su se i oni koji nisu članovi. No, ta je »gradnja« trajala samo po dva sata, koliko krug može koristiti dvoranu za sastajanje, a onda je dogovoreno da se »udarnički« radi i gradi čitav dan, u subotu 28. studenoga, u dvorani sestara Božje ljubavi u zagrebačkoj Granešini.

Uloga idejnih (duhovnih) projektanata pripala je Petru Barunu (predsjedniku kruga) i don Tončiju Matuliću (članu predsjedništva kruga i inicijatoru ideje o gradnji duhovnoga doma). Oni su, kao i do sada, podnijeli najveću žegu »dana«, ali su u završnom dijelu programa, onom raspravnom, imali vrlo zainteresirane i domišljate subesjednike među dvadeset i pet sudionika »duhovnoga susreta« (pod tim nazivom je održan). No, pođemo od ukupne dojmljivosti, recimo nekog mogućeg promatrača skupa, koji neki nazvaše i događajem.

Don Tonči je svoju dosta jasnu i konzistentnu viziju i projekciju gradnje duhovnoga doma temeljio na svetopisamskim tekstovima, odrednicama Dru-goga vatikanskog koncila, a uz nekolicinu mislilaca, u više navrata podsjećao na djelo i misao Željka Mardešića. Neprestano je upozoravao da alfa i omega gradnje treba biti zajedništvo s Kristom i Duhom Svetim, ali uz napomenu da smo u tom zajedništvu i u kristološkoj formiranosti na samim počecima,

i zato u neizbježnosti putovanja i tijeka osobne obraćeničke metanoje. Utjelovljenje, muka, smrt i uskrsnuće svakodnevne su postaje na tom putu, s tim da se osobnost, odnosno jastvo, manifestiraju kao sebstvo i kao društvenost, tako da potreba za drugim bude naša istinska potreba. Sam krug se treba temeljiti na zajedništvu osoba, a ne pukih individualaca, polazeći od prioriteta osobe u odnosu na instituciju i kolektivitet. Što će reći da se duhovni dom gradi na temeljima osobnog i zajedničko identiteta koji se dijalektički razvijaju i usklađuju. Sve to pod uvjetom da jedni druge prihvaćamo u poniznosti i ljubavi, svjesni da smo životno upućeni jedni na druge.

No, glavna poteškoća gradnje osobnog i zajedničkog identiteta, onda i duhovnoga doma, jest u činjenici svekolike ugroženosti identiteta. Naime, nastavio je don Tonči, čovjek je u suvremenom svijetu ubačen i uguran u svekolike uloge – u obitelji, u braku, na radnom mjestu, u školi, društvu, Crkvi... a da ga nitko ne pita za njegovu osobnost i identitet, pa je umjesto slobodno biće izložen pritisku i zahtjevima mnogih nalogodavaca. U takvim uvjetima nije ni moguć integritet i identitet, i zato živimo u svijetu nezadovoljnih i bolesnih ljudi. Stoga je neodgodiva potreba liječenja identiteta, a u tome je neophodna pomoć sa strane, od drugih, jer čovjek čezne za domom i obiteljskim zajedništvom.

U tom procesu liječenja bit će najprije potrebno mnogošta »amputirati« od dosadašnjega načina života, shvaćanja i navika, a sve pod vidom evanđeoske metanoje, u kojoj će duh zadobiti prvenstvo u odnosu na dosadašnju preokupiranost tijelom (tijelo kao »sarks«). Stoga je potrebna nova (antropološka) fenomenologija duha, oslobođena prakse nametanja stavova, utemeljena na spoznaji u slobodi i nenasilnom zajedništvu, s temeljnom pretpostavkom da je prvo osoba u svom identitetu, a zatim zajedništvo s Bogom i drugim ljudima – reče između tolikih životno egzistencijalnih i poticajnih misli don Tonči.

Ni u jednom trenutku nije blijedjela istina da je u spoznavanju i oblikovanju Isus Krist jedini pravi uzor, jer je u njemu Bog uzeo ljudski lik. Stoga je molitveno-meditativni program bio utkan u govorni, a predvodio ga je Petar Barun. U osobitost »duhovnoga susreta« (na gradilištu duhovnoga doma) ulazi i ta svekolika skladnost i podudarnost govornoga i molitvenoga programa koji se ni u jednom trenutku nisu »mimoišli«, što je pridonosilo cjelovitosti programa.

U raspravnom dijelu više je sudionika izrazilo oduševljenje novinom i sadržajnošću programa. Neki su govorili i o »zbunjenosti« u smislu radikalnosti izazova, a neki su u svemu prepoznali i naličje identiteta duhovnoga doma i kruga. Kritičniji su upozoravali da se dogodilo tek »iskolčavanje« gradilišta i da mukotrpa gradnja tek predstoji. Možda nije pogrešno reći da je to sve put u poznato i nepoznato. Poznato jer je sve već objavljeno i zapisano, a nepoznato jer u ljudskoj i kršćanskoj stvarnosti nije ostvareno. Uz svu radikalnost i težinu sve to ima i naličje izazovnosti pa čak i svojevrsne avanture za pojedinca koji se usmjerio na izgradnju izvornoga osobnog identiteta i zajedništva u slobodi

i solidarnosti, što je zasigurno i neispunjena čežnja čitavoga ljudskog roda do danas.

Neupućeni bi to mogli shvatiti kao oblik bijega od svekolike moralne, socijalne i gospodarstvene krize u kojoj kopni i ono što je preostalo od humaniteta i ekološkog ruraliteta, sve pod naletom profitabilnoga racionaliteta i svekolikog ljudskog egoizma. No, sadašnjost i prošlost čovjeka i društva, popločana je mnogobrojnim pokušajima mesijanske mijene i promjene, sve po onoj »drugi se trebaju mijenjati, a ja i mi smo pozvani da im to kažemo i pokažemo«, a sve predaleko od one evanđeoske: »prvo izvadi brvno iz svoga oka...«. Zato ovo smijemo prihvatiti kao pokušaj evanđeoske mijene, koja počinje od prvog lica jednine jer je i riječ Božja upućena prvo pojedincu – osobi, meni i tebi.

Sve je ovo napisano temeljem oskudnog pamćenja i znanja, i sve zamjerke i lošije ocjene neka se upišu na »konto« onoga koji je zamoljen da napiše neko izvješće s »duhovnoga susreta«. Ja napisah, a vi čitajte u blagoj kritičnosti. S pozdravom: Vidimo se na gradilištu duhovnoga doma!